

Twarz w twarz z dyskryminacją

Wprowadzenie dla nauczycieli
Wskazówki i informacje dodatkowe

Tekst pisany kursywą pochodzi z narzędzia internetowego.

Czym dokładnie jest dyskryminacja i jak funkcjonuje? Kto jest zaangażowany i jak wpływa ona na życie ludzi?

Cele

Realizując tę ścieżkę dydaktyczną, uczniowie:

- Poznają funkcje i proces dyskryminacji na poziomie jednostkowym i społecznym.
- Omówią przykłady antycyganizmu, antysemityzmu, dyskryminacji osób LGBT+ i muzułmanów, a także rasizmu, wychodząc od przeżytych i doświadczeń pięciorga młodych ludzi.
- Poznają znaczenie terminów oznaczających rozmaite formy dyskryminacji.
- Zostaną zachęcieni do refleksji nad tym, kto ma wpływ na rozwój sytuacji, w których pojawia się dyskryminacja, a także czy sami sobie poradziliby w konkretnym przypadku.

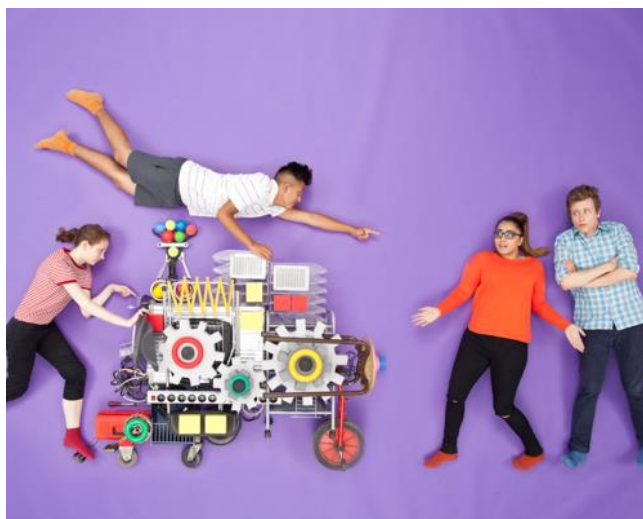
Będą posługiwać się modelem o nazwie „Maszyna dyskryminacji”, który pozwala analizować poszczególne aspekty dyskryminacji: jak postrzegamy „innych”, jaką rolę w dyskryminacji odgrywa kategoryzowanie i ocenianie ludzi, jakie niesie to ze sobą skutki.

Struktura

Ścieżka dydaktyczna Twarz w twarz z dyskryminacją” obejmuje dwa warianty (lekcje), z których każdy składa się z kilku kroków.

Wariant 1. Podstawą pracy uczniów jest opowieść Medine. Uczniowie korzystają z „Maszyny dyskryminacji”, by zrozumieć, jak działa dyskryminacja. Następnie wybierają jedną z pięciu historii, aby pogłębić rozumienie procesu dyskryminacji. Wariant kończy dyskusja na temat tego, kto odgrywa jaką rolę w sytuacjach dyskryminacji.

Wariant 2. Doświadczenia tej samej piątki młodych ludzi służą pogłębieniu rozumienia znaczenia takich terminów jak antycyganizm, antysemityzm, dyskryminacja osób LGBT+, dyskryminacja muzułmanów i rasizm. Po zapoznaniu się z opisami znaczeń tych terminów, uczniowie zajmują się z dialogiem w formie czatu dotyczącym konkretnej sytuacji dyskryminacji, w związku z którym mają za zadanie udzielić rady.

Przebieg pracy - Ikony

Uczniowie często pracować będą w parach, małych grupach lub też dyskutować na określone tematy na forum całej klasy. Przebieg pracy dla każdego kroku można łatwo rozpoznać za pomocą następujących ikon:

Odpowiadając na pytania indywidualnie, uczniowie mają nieco czasu na sformułowanie osobistej opinii.

Dyskusja w parach daje każdemu uczniowi możliwość wyrażenia własnej opinii i przedyskutowania zagadnienia w prostej formule z drugą osobą.

Dyskusja w małych grupach pozwala na wymianę większej ilości opinii, a także stwarza dogodną przestrzeń do dzielenia się własnymi poglądami. Nie wszyscy uczniowie równie chętnie dają im wyraz na szerszym forum.

Dyskusja na forum całej klasy jest okazją do wspólnego przeglądu wykonanej pracy, a Wam, nauczycielom, daje sposobność zebrania najważniejszych wniosków.

Na realizację każdego z wariantów potrzeba około 100 minut. Można zrealizować jeden z nich lub oba.

Wariant 1 – Mechanizmy dyskryminacji

Czas: około 100 minut

Jak działa dyskryminacja? Poznasz pięciorgo młodych ludzi, którzy opisują, jak sami doświadczyli dyskryminacji.

Zarys

Na początku uczniowie mają opisać, czym według nich jest dyskryminacja. Następnie wysłuchują przemysleń Medine na temat związku między uprzedzeniami a dyskryminacją. Wykorzystują jej relację, aby z pomocą „Maszyny dyskryminacji” zrozumieć mechanizmy dyskryminacji.

Po wysłuchaniu opowieści pięciorga młodych ludzi, wybierają jedną z nich. Dokonują przekładu ogólnej idei „kreowania inności” czyli etykietowania, grupowania i osądzania na doświadczenia wybranej osoby. Wariant kończy dyskusja na temat tego, jak duży wpływ mogą mieć ludzie na rozwój określonej sytuacji.

Krok 1 Co wiesz?

Co wiesz o dyskryminacji?

Omówcie zawartość chmury tagów na forum klasy

To wprowadzenie do ścieżki dydaktycznej. Nie martwcie się, jeśli odpowiedzi pojawiające się w chmurze tagów będą powierzchowne. To zadanie pozwala uczniowi podzielić się posiadaną wiedzą, a także przekonać się, co wiedzą lub czego chcą się dowiedzieć inni uczniowie. Ostatni krok tego wariantu daje uczniom okazję do refleksji nad tym, czego się nauczyli.

Przeznaczcie dostateczną ilość czasu na dyskusję nad głosami uczniów. Weźcie pod uwagę następujące sugestie:

Jakich słów używają uczniowie? Czy są to przymiotniki i/lub słowa nacechowane emocjonalnie (niesprawiedliwy, krzywdzący, złośliwy, itp.), czy też są to raczej rzeczowniki odnoszące się do grup (obcokrajowcy, uchodźcy, itp.) tudzież rozmaitych postaci dyskryminacji (rasizm, antysemityzm, itp.)?

W ćwiczeniu nie chodzi o to, czy ktoś ma słuszność czy nie. Celem jego jest natomiast określenie wstępnej wiedzy uczniów na ten temat. Należy powiadomić uczniów, że pod koniec wariantu uczniowie powrócą do chmury tagów i wtedy będą mogli stwierdzić, co chcieliby do niej jeszcze dodać.

Zanim zaczniecie

- Dopilnujcie, aby uczniowie wiedzieli, że ich odpowiedzi będą widoczne w ramach grupy. Wymiana zdań i dyskusja stanowią centralny element procesu uczenia się.
- Gdy dyskutowane tematy mają charakter osobisty, zastanówcie się, czy panująca w klasie atmosfera daje poczucie bezpieczeństwa i czy możecie być pewni, że uczniowie będą podchodzili do siebie z szacunkiem. Jeśli uznacie to za konieczne, przedyskutujcie tę kwestię z klasą
- Często warunkiem przejścia do kolejnego kroku będzie udzielenie jednej lub więcej odpowiedzi. Poinformujcie uczniów, że podczas pracy on-line w pewnych momentach będą mogli przejść dalej dopiero po udzieleniu odpowiedzi przez resztę klasy.
- Uczniowie będą potrzebowali wskazówek dotyczących tego, ile czasu przeznaczyć na kolejne kroki. Czyniąc to należy wziąć pod uwagę zarówno poziom edukacji uczniów, jak i cały dostępny czas. Poszczególne warianty rozpoczynają krótkie pytania, które pełnią rolę „rozgrzewki”. Zadbajcie o to, aby pierwsze kroki nie zajmowały zbyt wiele czasu, tak by zostało go więcej na późniejszą dyskusję.
- Weźcie pod uwagę przekształcenie pewnych zadań w pracę domową (tam gdzie została wskazana taka możliwość). Zbieranie informacji i przygotowanie prezentacji może być pracą domową dla poszczególnych uczniów lub małych grup.

Kształcenie hybrydowe

Kształcenie hybrydowe łączy pracę on-line i off-line, pozwalając uczniom jak najefektywniej wykorzystać oba środowiska uczenia się. Proces uczenia się, który koncentruje się wokół indywidualnych zadań i intensywnych dyskusji, powinien być starannie monitorowany.

Poszczególne uczniowie nie powinni wyprzedzać grupy. Pożyteczna może być wspólna lektura niektórych tekstów, podczas której jeden z uczniów czyta go na głos, a także wspólne obejrzenie niektórych materiałów wideo. Przeznaczcie odpowiednią ilość czasu na pracę w grupach i dyskusję na forum całej klasy.

Krok 2 Poznajcie Medine

Wysłuchaj, czym według niej jest dyskryminacja.

Sprawdź, czy są włączone napisy.

W materiale wideo Medine mówi o uprzedzeniach i dyskryminacji. To nie jest to samo. Za pomocą „maszyny dyskryminacji” sprawdź, o czym mówi Medine.

Rozważcie obejrzenie materiału wideo z całą klasą. Medine uczestniczyła w zorganizowanej w 2013 r. w Berlinie międzynarodowej konferencji młodzieży na temat różnorodności i dyskryminacji. Uczniowie oglądają dwuminutowy materiał wideo, w którym Medine mówi o sobie i dzieli się swoimi przemyśleniami na temat swoich uprzedzeń oraz tego, czy są one tożsame z dyskryminowaniem pewnych osób. Medine nieco gubi się w tych terminach. Niech uczniowie sięgną do słowniczka i sprawdzą, czy zrozumieli zasadniczą różnicę między uprzedzeniami (myśli) a dyskryminowaniem (działania).

W kolejnych krokach przykład Medine zostanie wykorzystany do spojrzenia na dyskryminację przez pryzmat metafory maszyny, której poszczególne części uczestniczą w mechanizmie dyskryminacji. Pomocą dla uczniów będą słowa Medine w okienku wyskakującym w prawym górnym rogu ekranu.

Krok 3 Maszyna dyskryminacji

Przypatrz się poszczególnym częściom maszyny i zaangażowanym osobom.

Inni ludzie

Kiedy patrzymy na jakąś osobę, pierwszą opinię na jej temat formułujemy na podstawie wyglądu lub zachowania. Kiedy ktoś wygląda lub zachowuje się inaczej, niż oczekujemy, uznajemy, że jest odmienny. Te uogólnione wyobrażenia nie są naszym wytworem. Ich źródłem jest społeczeństwo, w którym żyjemy. To oczekiwania tworzone i upowszechniane przez innych ludzi i media, poprzez język i instytucje.

Grupowanie i ocenianie

Kiedy uznamy, że ktoś jest odmienny, świadomie lub nieświadomie włączamy go w jakąś grupę. Takim grupowaniu często towarzyszy wartościowanie. Niekiedy przypisujemy takiej grupie określoną charakterystykę. Kiedy wchodzimy w interakcje z ludźmi, w przypadku których grupowanie miało charakter negatywny, może to prowadzić do aktów dyskryminacji.

„Maszyna dyskryminacji” nie jest automatem. Wszyscy możemy na nowo przemyśleć to, jak grupujemy i oceniamy ludzi.

Nawigowanie

Większość ścieżek edukacyjnych posiada kilka wariantów pracy. To Wy, nauczyciele, decydujecie, którymi ścieżkami i wariantami będą pracowali uczniowie. Każdy wariant składa się z kilku kroków. Większość kroków obejmuje po kilka ekranów prezentujących pytania, informacje lub zadania do wykonania w parach lub w grupach. Uczniowie mogą cofać się wyłącznie do ekranów należących do tego samego kroku, na przykład po to, żeby powtórnie spojrzeć na pytanie lub przeczytać tekst. Strzałka wstecz nie zaprowadzi uczniów do wcześniejszych kroków. Jeśli to konieczne, menu rozwijane w lewym górnym rogu pozwala nawigować po całym wariantcie.

Chmury tagów

Są dwa typy chmur tagów gromadzących indywidualne odpowiedzi uczniów. „Chmura słów” gromadzi wpisane przez uczniów słowa. Wszystkie odpowiedzi traktowane są tak samo. „Chmura” prezentuje jednak przypadkowy wybór odpowiedzi. Oznacza to, że nie wszyscy widzą te same odpowiedzi. Zwykle będzie więcej słów, niż może się zmieścić na jednym ekranie. Użytecznym sposobem na zainicjowanie omawiania chmury tagów jest pytanie, czy ktoś jest zaskoczony lub zainteresowany określonym słowem. Jako moderatorzy możecie także grupować słowa łączące się ze sobą w jakiś sposób.

Niekiedy chmura tagów porządkuje opinie uczniów statystycznie i przedstawia je w postaci wykresu lub opatrzone liczbą. To ilustruje istniejące w klasie różnice zdań. Podane są sugestie do dyskusji.

Uczniowie, którzy udzielą odpowiedzi jako pierwsi, zobaczą relatywnie pustą chmurę tagów. Niech wszyscy uczniowie odświeżą ekran po tym, jak odpowiedzi udzieli ostatni z nich.

Słowniczek

Słowa wyróżnione w tekście są objaśnione w słowniczku. To, w jakim zakresie uczniowie będą z niego korzystać, zależy od poziomu edukacji i zainteresowania uczniów, a także od dostępnego czasu. Niekiedy uczniowie otrzymają polecenie sięgnięcia do słowniczka. Zastanówcie się, które słowa chcecie omówić z całą klasą, aby mieć pewność, że są dobrze rozumiane.

Skutki dyskryminacji

Dyskryminacja wyrządza krzywdę tym, którzy padają jej ofiarami. Na poziomie jednostkowym może przyjąć postać zniewagi lub przemocy fizycznej. Może także mieć charakter strukturalny choćby wtedy, gdy jakaś grupa ma ograniczony dostęp do edukacji lub mieszkań.

Model „Maszyna dyskryminacji” pomaga zrozumieć zjawisko dyskryminacji na poziomie jednostkowym a zarazem jej komponent społeczny. Kolejne kroki są jednocześnie zabawne i abstrakcyjne. Poszczególne elementy zostają następnie powiązane z opowieściami pięciorga młodych ludzi.

Możecie zapytać uczniów, jak interpretują obrazek. Kule można interpretować jako nasze wyobrażenia o innych ludziach, a koła zębate w maszynie jako coś, co na podstawie tych wyobrażeń grupuje i osądza. Dziewczyna po lewej wydaje się wszystko kontrolować. Młodzi ludzie widoczni ponad maszyną ładują do niej wyobrażenia i idee, natomiast obserwatorzy po prawej wydają się zasmuceni i zaniepokojeni efektem jej działania.

Uczniowie dostają do przeczytania trzy teksty przytoczone powyżej. Rozważcie możliwość ich zbiorowego odczytania. Uczniowie odpowiadają na kilka pytań, wykorzystując słowa kluczowe.

Pod znajduje się transkrypt materiału wideo. (i)

Przeczytaj, co Medine powiedziała w materiale wideo.

- Co Medine widzi na stacji?

- Jakich ocen dokonuje Medine?

- Jaki jest jej pogląd na „normalność”?

Na każde z pytań podaj przynajmniej dwie odpowiedzi.

- Kto decyduje o tym, co jest normalne?

- Kto w społeczeństwie czerpie korzyści z dyskryminacji?

Na każde z pytań podaj przynajmniej dwie odpowiedzi.

Zrewiduj swoje odpowiedzi

Przedyskutujcie to w parach, a następnie na forum całej klasy.

Należy przeznaczyć odpowiednią ilość czasu na omówienie odpowiedzi na pytania. Można to zrobić w małych grupach lub całą klasą.

Krok 4 Spotkania

Wysłuchaj opowieści pięciorga ludzi.

Sprawdź, czy są włączone napisy.

O kim chcesz się dowiedzieć więcej? Wybierz jedną osobę.

Informacje i instrukcje (i)

Dodatkowe informacje i instrukcje są czasem dostępne w prawym górnym rogu ekranu. Upewnijcie się, że uczniowie o tym wiedzą. Niekiedy informacje te będą im potrzebne do wykonania zadania.

Napisy

Przed rozpoczęciem prezentacji wideo upewnij się, że napisy są włączone (kliknij na ikonkę znajdującą się w prawym dolnym rogu ekranu, aby wybrać język).

W tym ośmiominutowym filmie Tyrell (Niemcy), Aya (Holandia), Nick (Ukraina), Anna (Dania) i Mårk (Węgry) opowiadają o swoich doświadczeniach dyskryminacji.

Każde z nich mówi o sobie i ważne jest, aby uczniowie usłyszeli, jak definiują swoją tożsamość. Nie chcemy ich sprowadzić wyłącznie do ich doświadczenia dyskryminacji. Pokazujemy, że istnieją rozmaite postaci dyskryminacji i różne sposoby jej doświadczania, i nie da się ich jednak hierarchizować w kategoriach tego, co „najgorsze”.

Krok 5 Blizsza znajomość

Wybraliście tę samą osobę. Dobierzcie się w małe grupy.

Użyjcie „maszyny dyskryminacji”, by zrozumieć, czego doświadczyła ta osoba.

Obejrzyjcie wideo:

- Co spowodowało, że wybraną przez was osobę uznawano za odmienną?

- Jakie oceny formułowano na temat tej osoby?

- Co w opisanej sytuacji uważane jest za „normalne”?

- Użyliście „maszyny dyskryminacji”, aby zrozumieć proces dyskryminacji.

Przedyskutujcie w grupie, czy dowiedzieliście się czegoś nowego.

W niewielkich grupach uczniowie dokładniej analizują, czego doświadczyła wybrana przez nich osoba, posiłkując się przy tym „Maszyną dyskryminacji”.

Krok 6 Przypatrzmy się bliżej

Gdzie dyskryminacja miała miejsce?

Co się stało i kto był zaangażowany?

Przedyskutujcie w grupie, jak mogli się czuć członkowie rodziny, koledzy z klasy lub zwykły przechodzień

Ludzie mogą to zmienić.

Za pomocą suwaka wskaż, jaka twoim zdaniem jest zdolność tych ludzi do zmiany sytuacji.

Uczniowie indywidualnie odpowiadają na trzy pytania wielokrotnego wyboru. Pytania pomogą im uświadomić sobie znaczenie tego, gdzie pojawia się dyskryminacja i kto jest w nią uwikłany.

Uczniowie powinni przedyskutować swoje odpowiedzi w niewielkich grupach. Na koniec każda grupa może podzielić się z innymi jednym lub dwoma ustaleniami.

Uczniowie rozważają także, jak na rozwój sytuacji mogli wpłynąć inni ludzie (koledzy, rodzina, przechodnie). Mogą to zrobić indywidualnie (używając suwaka) albo całą klasą. W tym drugim przypadku odpowiednią skalę tworzymy w klasie, a uczniowie wstają z ławek i ustawiają się w odpowiednim miejscu. To zachęci do wymiany myśli na temat tego, jakie role mogą odgrywać ludzie i jakie czynniki mogą decydować o tym, czy mamy poczucie, że możemy wpłynąć na rozwój sytuacji. Edukator pełni ważną rolę moderatora dyskusji.

Pamiętajmy, aby dać możliwość wypowiedzi uczniom będącym w mniejszości (widać to, gdy stoją ustawieni na skali). Przykład tego rodzaju dyskusji można zobaczyć w krótkim filmie ze spotkania młodzieży w 2013 r.

Krok 7 Co wiesz TERAZ?

Przypatrz się początkowej chmurze tagów i potem omówcie zawartość chmury tagów na forum.

Uczniowie oglądają chmurę tagów stworzoną na początku pracy i dodają nowe myśli, które pozwolą im stworzyć nową chmurę.

Pamiętajcie, aby przeznaczyć wystarczającą ilość czasu na omówienie słów, które uczniowie dodali do chmury i podsumowanie ćwiczenia, pytając ich, czego się nauczyli.

Wariant 2 – Zbliżenie i szerszy plan

Czas: około 100 minut (w tym zadanie domowe, jeśli takie będzie). Krok 4 może zostać zrealizowany jako zadanie domowe. Jeśli tak, sugerujemy, aby Krok 3 zrealizować w klasie, pracując w parach lub małych grupach.

Ile rozmaitych rodzajów dyskryminacji przychodzi ci do głowy? Możesz poznać pięć spośród nich i pomóc jakiejś młodej osobie właściwie zareagować na doświadczenie dyskryminacji.

Zarys

W wariacie drugim doświadczenia tej samej piątki młodych ludzi stanowią punkt wyjścia dla głębszego spojrzenia na znaczenie takich terminów jak: rasizm, antysemityzm, antycyganizm, dyskryminacja osób LGBT+ i muzułmanów. Po zapoznaniu się ze znaczeniem tych terminów, uczniowie pracują z dialogiem o charakterze czatu, który dotyczy konkretnej sytuacji dyskryminacji. W związku z nim prosi się uczniów o sformułowanie porady.

Krok 1 Słowa mają moc

Wysłuchaj opowieści pięciorga ludzi.

Uczniowie, którzy wcześniej realizowali wariant 1, będą znali ten materiał wideo. Zanim ponownie go obejrzą, zadajcie im pytania, które następują po nim w ramach tej ścieżki edukacyjnej.

Jak opisać rodzaje dyskryminacji, z którymi zetknęły się te osoby?

Opisz rodzaj dyskryminacji, z którym się zetknęły. Omówcie zawartość chmury tagów na forum klasy.

Jeśli uczniowie nie realizowali wariantu 1, niech obejrzą wideo i zajmą się pytaniem dopiero wtedy, gdy pojawi się on-line. Przeznaczcie odpowiednią ilość czasu na omówienie słów, jakie pojawią się w chmurze tagów i dyskusję na temat tych słów, których może brakować.

Krok 2 Jak to nazwiesz?

*Antysemityzm, rasizm, dyskryminacja muzułmanów
Antycyganizm, dyskryminacja osób LGBT+
Dlaczego różne rodzaje dyskryminacji mają rozmaite nazwy?*

Uwzględniając odpowiedzi uczniów zawarte w chmurze tagów, zachęćcie ich do wymiany poglądów na temat doświadczeń rasizmu, antysemityzmu, antycyganizmu oraz dyskryminacji osób LGBT+ i muzułmanów dziś i w przeszłości. Mówi się często, że wszystko to „po prostu rasizm”. Antysemityzm to rasizm skierowany przeciwko Żydom, antycyganizm to rasizm skierowany przeciwko Romom, itp. Zbadajcie powody, dla których pojawiły się odrębne określenia i nadal są używane, przypatrując się zarówno podobieństwom jak i różnicom.
Zob.: (link do podejścia pedagogicznego).

Krok 3 Zbliżenie

*Dobierzcie się w grupy.
Każda grupa zajmie się jednym terminem.
Zajmiecie się jednym z pięciu typów dyskryminacji.
Co na ten temat wiem...*

Podzielcie klasę na grupy i rozważcie, czy pozostawić im wybór terminu, którym się zajmą. Ważne, aby wszystkie terminy zostały rozdzielone, ponieważ grupy będą później porównywać podobieństwa i różnice.

Krok 4 Jeszcze większe zbliżenie

Różne formy dyskryminacji opisuje się za pomocą rozmaitych terminów. Poszczególne terminy są efektem odmiennej historii i punktu widzenia. Wybierzcie słowa kluczowe z tych dwóch tekstów.

*Wybierz słowa kluczowe z przeczytanego tekstu.
Których słów kluczowych użyjesz we własnym opisie?
Kliknij 1 i 2.*

Dodatkowe informacje dla uczniów:
Problemy, którymi się tutaj zajmujemy są złożone. Definicje tego, czym jest: rasizm, antysemityzm, antycyganizm, dyskryminacja muzułmanów lub osób LGBT + różnią się w zależności od ekspertów.

Spójrz (i):
Nawet nie zawsze są zgodni, których terminów należy używać. Powszechnie używane określenia, takie jak islamofobia czy homofobia są uznawane przez wiele osób za mylące, chociaż używa się ich codziennie w mediach i rozmowach. Dlatego ważne jest, aby rozważnie używać te terminy, zwłaszcza, że ich stosowanie może mieć wpływ na to, jak ludzie postrzegają daną kwestię.

Pierwszy tekst, z jakim się zapoznają uczniowie, to wyjaśnienie terminu zaproponowane przez zespół projektowy Stories that Move. Drugi tekst to definicja sformułowana przez międzynarodową organizację rządową (ONZ, UNESCO lub OBWE) lub przez organizację pozarządową.

Wykorzystując wybrane z tych tekstów słowa kluczowe, uczeń formułuje własny opis znaczenia terminu.

Zanim uczniowie przejdą do kroku 5, pozwólcie klasie porównać i omówić definicje sformułowane przez uczniów. Odwołajcie się do pytania, na które uczniowie odpowiedzieli wcześniej: dlaczego używamy różne terminy na określenie dyskryminacji?

Krok 5 Jak reagować

Wybierz osobę, która zetknęła się z tą formą dyskryminacji, którą się zajmowałeś/zajmowałaś

*Uzupełnij poniższy czat
Jak radziłbyś / radziłabyś zareagować na dyskryminację tej osobie, gdyby była twoim przyjacielem / twoją przyjaciółką?*

*Porównajcie w grupie wasze odpowiedzi.
Wybierzcie jedną z odpowiedzi i przedstawcie całej klasie.
Najpierw objaśnijcie, czego dotyczy rozmowa.
i ich wpływ na życie ludzi?*

Uczniowie czytają krótki dialog utrzymany w stylu czatu, którego uczestnikiem jest jedna z osób przedstawionych w materiale wideo: Anna, Aya, Márk, Nick lub Tyrell.

Uczniowie mogą pracować w tych samych parach lub grupach co w kroku 4.

Przeznaczcie odpowiednią ilość czasu na omówienie różnych odpowiedzi oraz tego, dlaczego porady mogą być rozmaite. Uczniowie uświadomią sobie, że na reakcje ludzi ma wpływ wiele czynników. Na przykład to, czy otoczenie jest bezpieczne, jak również cechy osobowe decydują o tym, czy kolega lub przechodzień bezpośrednio zareaguje na dyskryminujący komentarz.

Na zakończenie lekcji poproście, aby uczniowie zastanowili się, czy ich poglądy na dyskryminację uległy zmianie. Mogą najpierw omówić to w parach, a potem podzielić się przemyśleniami na forum całej klasy